

Birikim dergisi, Türk solu ve bir kitabın hikayesi

Bugünlerde Simurg ve Pandora kitabevlerinin raflarında pek de görmeye alışık olmadığımız bir kitaba rastlamak mümkün. Yayınevinin, dağıtıcısının olmadığı bir kitap: Ümit Kıvanç'a Cevap. Altbaşlığı "Birikim Dergisi'nin Yayınlamayı Reddedtiği Makalenin Öyküsü". Yazarı Rifat N. Bali.

Arka kapakta bir açıklama var: "Bu Kitap bir zaruretten doğdu. Birikim dergisinin Ekim sayısında Ümit Kıvanç'ın bu kitabın yazarını hedef alan polemik makalesine cevaben hazırlanan yazıyı Birikim yayınlamayı reddettiğinden bu kitap hazırlandı" deniyor.

Tartışmanın konusu İsrail, İsrail eleştirisi ve antisemitizm. Bu tartışma, daha doğrusu tartışamama ve Ümit Kıvanç'a cevap kitabının yayımlanma öyküsü, Türkiye'de sol düşünce dünyası üzerine bir "vaka çalışması" olarak ele alınmayı hak ettiği için bu köşede yer alıyor. Çünkü daha iyi bir sol olmadan daha iyi bir geleceğin mümkün olmadığına inanıyorum.

Birikim editörü Rifat Bali'ye yazısını yayımlayamayacaklarını, çünkü, birincisi yazıda Ümit Kıvanç'ın sorusuna (antisemitizmle suçlanmadan İsrail eleştirisi mümkün değil mi?) yanıt vermediğini, ikincisi de, Ümit Kıvanç'ı antisemitizmle suçladığını, dolayısıyla Birikim'i de antisemitizmle suçlamış olduğunu söylüyor.

Birinci neden için tek bir şey söylemek istiyorum. Böyle bir konuşma editör-yazar arasında değil, ancak üniversitede "yazdıklarının şurası olmamış, şunu ekle, şunu çıkar" diyen tez hocasıyla öğrencisi arasında geçebilir. İkinci neden, yani Rifat Bali'nin yazısının Ümit Kıvanç'ı antisemitizmle suçladığı için yayınlanmaması da anlaşılır gibi değil. Çünkü Ümit Kıvanç, Rifat Bali'nin "antisemitizm dedektörlüğü" yaptığını, artık tehlike olmaktan çıkan antisemitizm gerekçe gösterilerek İsrail'i eleştirmek için ağzını açanların sesinin soluğunun kesildiğini anlatırken de, bunları antisemitizmle suçlanmayı göze alarak yazdığını belirtiyordu. Başka bir deyişle Rifat Bali, bunun antisemitizm olduğunu söylerken zaten yazıyı yazanın beklediği bir şeyi yapıyordu. Yani bu Ümit Kıvanç açısından da, yazıyı yayımlayan Birikim açısından da geçerli bir gerekçe olamazdı. O halde yazı neden yayımlanmadı? Birikim başka bir neden göstermemiş ama aslında neden çok açık: Özgür tartışmayı kendisi için istemek, karşı tarafa bu hakkı tanımamak şeklindeki bu toplumun hücrelerine işlemiş kültürün bir parçası olmak.

Ümit Kıvanç'ın yazısında ırkçılık, ayrımcılık, antisemitizm karşıları için son derece vahim olan birçok nokta var. Ama bunların hepsinden daha önemlisi bu yazıyla bir gerçeğe bir kez daha tanık oluyoruz: Türkiye antisemitizme karşı kör. Görmüyor. Bütün bir toplum da, sosyalistlerin tamamına yakın çoğunluğu da görmüyor. Çünkü ırkçılığın birçok çeşidi gibi bütün bir toplum antisemitizme

karşı da bir algı geliştiremeyecek kadar bunu sıradanlaştırmış. İnsan hakları ihlallerinin, ırkçılığın, ayrımcılığın birçok alanında bu var. Cinsiyetçilik için de böyle. Dünyanın başka yerlerinde erkek çalışanın duvarına erotik karikatür asmaları, cinsel taciz olarak yaptırma tabii iken, bizde insanlar ancak fiziki saldırıya uğrarsa kadını cinsel tacize uğramış kabul ederler. Bir insanlık suçu olan antisemitizm alanında bu sürekli geriden takip etme durumu çok daha vahim.

Ümit Kıvanç gibi saygınlığı tartışılmayan bir sosyalistin yazdıkları bu vehamete çarpıcı bir örnek. Ümit Kıvanç için bir dergi yazısında, "neokon" olarak adlandırılan yeni-muhafazakârların listesinin verilmesi ve Yahudi olanların yanına birer yıldız konulması antisemitizm olmadığı gibi, buna yöneltilen antisemitiklik eleştirilerinin haklı bulunması, sabrını taşırmaya yetiyor. Çünkü aynı yazıda ABD'deki Yahudilerin yekpare bir bütün olmadığı, pek çoğunun Şaron'un politikalarını ve Bush'un Irak savaşını desteklemediğinden bahsedilmesi, antisemitizm yapıldığını kanıtlamaya yetiyor.

Dedim ya, burası Türkiye. Nasıl ki, "Yahudilerin hepsi katil, namussuz, ahlaksız değildir" diye başlayıp, ikinci cümlesinde "Amma dünyanın en büyük katilleri, en şedit namussuzları, en iğrenç fanatikleri Yahudilerin içinden çıkmaktadır" diyen Vakit yazarı herhangi bir tepki uyandırmadıysa, ABD'deki Yahudilerin birçoğunun Şaron'un politikalarına karşı olduğu gerçeği teslim etti diye, yanına yıldızlar konulmuş Yahudi isimlerinin yayınlanması Ümit Kıvanç için antisemitizm olmuyor. Evet, burası Türkiye. Antisemitizmin tehlike olması için sinagogların bombalanması yetmedi. Ümit Kıvanç "artık" antisemitizm gibi bir sorun görmüyor ne dünyada ne Türkiye'de... Çünkü tehlike olması için toplama kamplarının bacalarından insan küllerinin savrulması gerekiyor. İşin en ama en can acırtıcı yanı, sol içinde saygınlığı tartışmasız olan sosyalistler için de bunun böyle olması.

■ AYŞE GÜNAYŞI ■